

Nejsoucí (MÉ ON)

Význam slova „nejsoucí“ je nutně spjat s významem slova „jsoucí“, ale nikoli výhradně v logickém smyslu „opaku“, tj. v úloze pouhého protikladu (kontradikce), v němž platí „buď-anebo“. Je-li „událost“, kterou míníme, skutečná, pak je nutně zároveň jsoucí i nejsoucí, nikoli tedy buď jsoucí nebo nejsoucí. Je-li totiž taková událost jen nejsoucí, pak platí, že „není“; ale jestliže je jsoucí, tj. jestliže skutečně (aktuálně) probíhá, pak v každém jejím momentu je aktuálně jsoucí právě jen v jedné své jsoucnosti, zatímco v ostatních jsoucnostech buď už není (tj. v těch jsoucnostech už minula), anebo ještě není (k těm jsoucnostem ještě nedošlo, ještě nenastaly). Přesto o celé události platí, že je jsoucí. Abychom to mohli náležitě vyjádřit, tj. pojmově uchopit, musíme počítat s tím, že v každé aktuální jsoucnosti jsou ostatní (ať už minulé nebo ještě nenastalé) jsoucnosti nějak „při tom“, tj. „přítomny“. A to nás právě vede k rozpoznání důležitosti toho, abychom události jako celku (tedy „pravé události“) připisovali nejen její vnější podobu (vnější stránku), ale také „nitro“, tj. stránku vnitřní, nepředmětnou, zvnějšku sice nepřístupnou (resp. myšlenkově ustavitelnou či uchopitelnou jen na základě přístupného vnějšku, tedy na základě jeho interpretace, v níž se musíme na ono nitro odvolávat). Tak jako událost jako celek nemůže „být jsoucí“ v jediném okamžiku, tak ani vnitřní, nepředmětná stránka události nemůže být soustředěna do jediného okamžiku. Naproti tomu předmětná stránka je „jsoucí“ (aktuálně jsoucí) právě jen v jediném okamžiku (nikoli bodovém! – v tom spočívala chyba, tj. neplatnost Zénónových argumentů, které si vypůjčoval z geometrie), aby byla ihned vystřídána aktuální jsoucností další. Jestliže tedy se rozhodneme za „jsoucí“ považovat jen to „aktuálně jsoucí“, rozpadá se nám skutečnost na jednotlivé „momenty“, jejich spojitost nám bude nutně ve své podstatě unikat (a budeme muset následovat Humeova příkladu a místo skutečného „výkladu“ budeme muset poukazovat na „obvyklou“ následnost). Ale jestliže bude ochotni za skutečně „jsoucí“ považovat každý vnitřně sjednocený „útvár“ událostního dění, který má svůj (na nás nezávislý) počátek a svůj konec, pak budeme muset význam „jsoucího“ rozšířit na aktuálně nejsoucí (již nejsoucí a ještě nejsoucí), které je niterně (nepředmětně) spjata postupně vždy s některou aktuální jsoucností; bez takové spjatosti nám nebude nic dávat smysl jako „přirozená jednota“, ale vše budeme považovat jen za jakési obvyklé nahromadění či souhry okolností.

(Písek, 090727-1.)